

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:
belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelenik a lap hetenként négyszer n. m. vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara övénygyedre 3 ft. o. 6. Hirdetés ár: négyhasábas sorért először 7 kr, másodsor 6 kr, harmadsor 5 kr, 4. s minden hirdetés után 80 kr bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivataltól kasszáltnak.

KIADÓ-HIVATAL:
Károlyutca, STEIN J. könyvkereskedése.

M. Várhely, oct. 19-kén 1861.

(D) Hogy fegyverek, szuronyok, ágyuk, és a korona tekintélyének döntő hatalmával bíró kormányzás igazasson fegyvertelen, s a közügyeket ingyen is szolgáltni kész tisztviselők ellen; arra ekkor még csak hazánkban láttunk példát.

Mellőzzük mindazt a mi az adó fölszedése alkalmával elkövetettik arra nézve, hogy az alkotmányos tisztviselők tekintélye megcsökkenjen, s így az administratio lehetetlenné válik, hogy talán a bezirkerek visszaállítását a nép anarchiára való hajlama által lehessen annak idejében igazolni; mellőzzük azt, hogyan vétett ki a volt hivatali körben kegydíjazottak csoportja a rendes bírák hatalma alól; csak egy legújabb példát hozunk fel: a mi valóban méltán megemlíthető mint feltűnő politikai curiosum.

A finánczok megindultak és beszédvén mindazoknak dohányát, kik engedély nélkül természetek, elégetik, s a természeteket általuk tudva levő rendeletek szerint megbüntetik, a mi által szép összeget remélnék begyűjteni az állam üres pénztárába.

Ez még nem nagy baj, de az illető finánczok eljárása tovább terjed. Egy iratot adnak át a megbüntetettnek aláírás végett, a hol írva van, hogy „alólirott az october 20-diki diploma balértelmezése, és a tisztviselők biztatása, s ösztönzése folytán természettem dohányt stb.”

Hogy tud-e a bécsi kormány valamit a tisztviselők ez alattomos megtámadásáról, vagy a pénzügyi hivatal végső rétegeiből akarják az alkotmányos tisztviselők fejére zudítani a nép gyűlöletét, hogy ez által az ő állásuk huzamosabban biztosítottassék? — azt nem tudjuk; de mi legalább nem ismerünk oly tisztviselőt, a ki a népet ösztönözte volna arra, hogy dohányt természetesen; az igaz, hogy el sem is tiltotta, mert a hazai intézményekben nem talált törvényt, melynél fogva eltíltani joga lehetett volna, de ily eltíltás iránt a tisztí kar sehol sem is volt felszólítva.

Tehát a nép előtt ily uton ásní alá a tisztviselő tekintélyét, oly eljárás, melyet néven nevezni nem akarunk.

A helyett egyszerűen csak azt kérjük: mi szükség van ily tekervényes utra?

Hisz mondassa ki a bécsi miniszterium ő felségével nincs gubernium, nincs főispán, nincs megyei tisztviselő, nincs megyei hatóság! És mi a mint ő felsége ígéretére oda állottunk szolgáltni az alkotmányos trónt és hazát, éppen úgy vissza fogunk lépni, és törvénykönyveinket könyvpolcainkra visszahelyezzük; nincs miért azért a nép előtti közvéleményünk utolsó hajszálait is szétszakgatni, mert elvégre is, a mely nép saját véréből származott értelmiségére uszították, nehezen lesz azután kormányozható idegen tartományok posta-expeditorai által.

Bizonyára a mostani tisztviselőség senkire nézve sem terhesebb mint azokra, a kik viselik, és valóban itt az ideje, hogy vagy a kormányzás véget vessen e macska-egér játéknak, s a korona legitim tekintélyét állítsa a törvénykezés és közigazgatás háttérbe, vagy pedig ha ő felségének nincsen célja hazánk és alkotmányát visszaállítani; váltasson fel minket, kik csak hazánk törvényeit értjük, olyakkal, kik a hatalom időszakonként kiküldött parancsai szerint képesek és készek a rendet fenntartani.

Addig pedig, a míg a magyar királyság tisztviselői polczukon állanak, úgy hiszszük a trón érdekében áll, hogy a császári hivatalok kiágazásai ellenökben a népet ne ingereljék, mert nagy sügyen az a kormányzásnak, ha valamely államban csak pár napra is anarchia áll elő.

És valóban népünknek nagy becsületére válik, hogy ily nyomasztó körülmények között is még a közigazgatás fonala meg nem szakadt, amár a mióta az országgyűlés szétment, a katonaság szedi az adót, s a finánczok kényőkre büntetnek, néhol a nép erkölcslembb egyénei már kezdik kiabálni, hogy „nincs törvény.”

Kíváncsok tehát, hogy ha ezen hivatalos igazítás a tisztviselők imputatioja ellen felülről van sugalmazva, egyszersmind készen álljanak a bezirkerek és csendőrk, hogy helyünket mielőbb elfoglalhassák.

Mert a népet vagy alkotmányos, vagy absolutikus uton lehet kormányozni; de hogy egy államban az alkotmányos tisztviselők, az alkotmánytalan organumok igazításainak tárgyai legyenek, s mégis a rend, a vagyon- és személy-bátorság fennálljon, ez szinte képtelenség; ez csakis a nép mély gyűlöletéből kimagyarázható, melylyel ő az idegen rendszer zsoldosai iránt viseltetett; de így is csak egy ideig állhat fenn a rend; mert egy kormányzás sem igen népszerű azokra nézve, kik a szabadságot a szabadsággal összetévesztik, és kik e földben János pap országáról álmodoznak. Minden tisztviselő legyen az galliezai, vagy erdélyi büntetni kénytelen a rendbontót; s így a bűnösök azonnal ellenségeivé válnak a hatalomnak, tehát csupán a népszerűség nem képes sokáig fenntartani a közigazgatás erejét. Kormányozni oly tisztí karral, melyről a fegyveres nép azt sutogja, hogy ma holnap a császár kezének súlyát érezendik — ez szinte képtelenség odaérte, hogy fegyveres erő nem áll mellette; s kormányozni oly törvények szerint, melyeket a mult rendszer organjai s benn a hazában is a változtatásra vágyó propagandisták érvénytelennek predikálnak — szinte csak annyi mintha ma az Almási bankóval mennénk mustot vásárolni.

Tehát cseréljenek föl bennünket akár a finánczok, ha a haza törvényeit meg nem tarthatjuk, nem akarjuk megtartani hivatalos állásunkat sem, és mindegy ha az emberiség bármely sűpredéke kormányoz egy országot, ha az nem saját törvényei szerint, s nem saját fiai által kormányoztathatik.

A magyar tisztviselő, népének országának törvényeihez, és nem hivatalos állásához ragaszkodik; az utolsó nem kell neki az első nélkül; s ha a törvényt elveszítik tőle nincs miért bujtogassatok ellene; becsülettel állott ő helyére akkor, mikor igazságot remélt, s becsülettel lépik vissza onnan, midőn látja, hogy csalódott.

October 20-dika.

A „Neueste Nachrichten” érdekes összeállítás közöl a bécsi lapokból, midőn mondja: „Ma a bécsi lapok valamennyi lapjának fő-vezetőikét az 1860 october 20 és az elmúlt évre való visszatérítést képezi. Valóban szívzszakgató szemlézet! Egyetlen egy lap se merészel remélni a jövőben. Minden hasábon szomorúság, lehangoltság, aggodalom, panasz és elítélés. A „Presse” az october 20-kát éppenséggel vezeklési napul jelöli ki Ausztria történeti naptárában, azonban a február 26 se tűnne előtte. Az „Ost. D. Post.” gyermekies hivatalos jayveszékésében nem bír magán más kép segíteni, mint hogy újra, meg újra mind az öt újjával a gonosz „Octoberi férfiakra” mutat és a nagy Nestroyt a „gonosz gyermeközékben” utánozva, felkiált: „mi ártatlank vagyunk, nem mi vagyunk okai, azok tették.” Csak az „Oester. Ztg.” és „Donan Ztg.” válnak becsületére miniszteri tiszta vértüknek és octoberi vigaszszékük végén büszkén és győzelmi biztossággal bontják szét a február 26-ka lobogóját. Hogy a „Wanderer” semmi megállható motívumot nem talál valami tünepi hymnus éneklésére, magában értetik. Eppen oly kevésbé vonzatnak azonban örömteljes érzések felé a „Vaterland” és „Volksfreund” féle színezett lapok. Szóval a lehangoltság közös. — „A barangok tompán zognak össze” — és mind e jayveszékések közt nem emelkedik egyetlen vigasztaló erőteljes hang, egyetlen benső meggyőződésből eredt őszinte szó, hogy minden jobbra fordul, és egyetlen távoli figyelmeztetés se, hogy mi-kép forduland jobbra.”

A honvédségélyező egyetek feloszlátása

iránt az erdélyi udvari korlátnokság következő rendeletet intézett a felséges királyi főkörmányszékhez:

Ő cs. kir. apostoli felsége legkegyelmesebb urunk nevében stb.

Ő cs. kir. apostoli felségének tudomására jött, miszerint Erdély nagyfejedelemségben honvéd-egyletek neve alatt oly egyesületek alakultak, melyek merő segélyező egyletek neve alatt a legelvetemedettebb törekvésekre irányozták. Mintán ily féle felségáruló törekvések semmi feltétel alatt nem tűrhetnek, ő cs. kir. apostoli felsége folyó év és hó 11-kén határozott akarattal méltóztatott kijelenteni, hogy az erdélyi kir. főkörmányszék útján a honvéd-egyletek fennállásának általános megtiltása iránt rendelt becsátassék ki, meghagyandó levén a k. főkörmányszéknek: hogy ily-féle egyleteket semmi szin alatt ne tűrjön, hogy azokat is pedig ne találni ellenszegülés esetében katonai segedelem közbeinterválása mellett is minden ellenzés nélkül szétszassa, és pénztárait, úgy összeirati jegyzékeit lefoglaltassa.

Ezen legfelsőbb királyi határozat következtében meg-hagyatik a kir. főkörmányszéknek, hogy az ország kerületén bár hol létre jött honvéd-egyesületek működését azonnal szüntesse meg, és minden kitélhető erélyességgel hat-batósan intézkedjék, hogy azoknak nyilvános, vagy alatto-mos további fennállása, és munkássága semmi ürügy alatt meg ne szenvedtessek és e részben tett intézkedéséről te-gyen ide jelenleg rögtön, továbbá pedig időről időre kime-rítő tudósítást.

A kir. főkörmányszék egyuttal értesítettén, hogy ő cs. kir. apostoli felsége, a fennehílt legfelsőbb határozat tartalma szerint a cs. kir. hadügy miniszteriumot odautasi-totta, hogy ne talán ellenszegülés esetében katonai segede-lem nyújtása iránt intézkedjék, és hivatasának megfeleljen. Többnyire a cs. kir. apostoli felsége cs. kir. és fejedel-mi kegyelmével továbbra is kegyesen hajlandó marad.

Költ Bécsben oct. hó 12-kén 1861.

Kabos Dániel m. p.

Papp László m. p.

Közép-Szolnok vármegyének Zilahon 1861-ik év szeptember 30-án tartott n. bizottmányi gyűlés jegyző-könyvének Kivonata:

Sz. 297. Olvastatták a m. kir. helytartótanácsnak 50,422. számok alatt, e megye közönségéhez utalt intézvén-ye; — melyben megrendeli, miszerint a megye területén szervezett honvéd-segélyező egylet nyilvános vagy alattomos működését megszüntetni, tartsa szigorú kötelességének; azon oknál fogva: miután legfelsőbb helyen kimondott, hogy a rokkant és keresetre képtelenekké lett hajdani honvédek, azoknak özvegyei és árvái, a szenvedő emberiség külön osztályzatát képező honpolgári testületeknek nem tekintet-hetnek, — mert ezeknek gyámoltatása és segélyezése végett alakult egyletek törekvései, köztudomásilag kárhazatos po-litikai tüntetéseknek előidézésére irányozták.

Határozat:

A törvénytelen m. kir. helytartótanácsnak számos ed-digi rendeleteinél érzékenyebben hatott megyénk közönsé-gére jelen, a törvényeket úgy, mint az emberi szabadaka-ratot sértő intézménye.

Fájdalmasan kelle felsőhajtanunk a midőn láttuk, hogy e történetileg mindig nemcs lelkű nemzetnek akadhatott csak egy polgára is, ki a fennálló törvénytelen kormány rende-letének szolgálói lélekkel hódolva, oly rendelet kiadására használtatta fel magát, — melylyel az emberi szabadakaratot korlátozva, a szenvedő emberiség panaszos falatját veszi el! — Azon hőstől vagy hátrahagyott árvától, kik a kár-hazatos már századokra terjedő osztrák politika ellenében oly hősiiesen védelmezék hazánk szent alkotmányát; s a bujtogatások minden alacson módjaival fölkorbácsolt nép ellenében, saját magunkat.

Ez, a haza tisztelgetése s részvételére annyira érdeme-sült szenvedőket akarja szenvedésük parányi jutalmától meg-fosztani akkor: midőn más részről a fennálló kormány ön-kényének összeszedett bérenczeit a nép millióitól jogtalanul fölharagsolt özvegyekkel mai napig is elárasztja.

Ha mára a törvényellenes eljárásokba annyira belégyakor-lott m. kir. helytartótanács ez uttal sem általa a magyar sza-bad alkotmányt lábbal tiporni; — nem kellett volna meg-feledkeznie az Istenség teremtetési céljáról, mely az embert szabadakarral ruházta fel; — nem a keresztény hit isteni alapítójának ama tanáról: „oszd meg falatodat a szűkölkü-dőkkel.”

Nem tapasztalván e megye közönsége, hogy a terüle-tén alakult honvéd-segélyező egylet, a szenvedő emberiség fölsegéllése szent célján tulterjeszkedve törvényellenes s kárhazatos tetteket követett volna el; — jelen intézvénynek nem hódol, s nevezett egyletet fel nem osztlatja.

Jelen határozatnak a haza minden törvényhatóságai-val leendő közlése határozottatott.

Kivonat:

Sz. 300. Olvastatták a m. kir. helytartótanácsnak 51,055. számok alatt kelt intézvénye, melyben meghagyatik a megye közönségének, miszerint mind közigazgatási, mind törvénykezési szükségleteire igényelt költségvetését még e hó folytán fölterjeszteni elne mulassa. Mintán 1848 előtt is a háziadónak előleges meghatározását, a törvényhatóságok függetlenül soha se gyakorolták, hanem azt a m. kir. hely-tartó tanácsnak fölterjeszténi tartoztak. Megrendeltetik egy-szersmind az eddig felszedett háziadó mennyiségének tuda-tása is, azon értesítéssel, miszerint ezutánra ilyennek fel-szedése betiltatik, s hatályosan akadályoztatni fog.

Határozat:

Tekintetbe vévén a megye közönsége az 1537: 21. 1486: 64. 1723: 63. 1764—5: 21. törvényezikketek, mely-lyek világosan kimondják: miként a megyei házi szükség-selemek meghatározása úgy az erre szükségelt összegek ki-vetése kizárólag a megyék jogköréhez tartozik: — más részről, hogy a kormány az 1471: 11. 1715: 8. 1791: 19. törvényezikkek értelmében semminemű adót országgyű-lésen kül fel nem vétethet. — De továbbá az 1848: 16-ik törvényezikkek értelmében a megyei bizottmányok csakis az országgyűlés által készített megyei szerkezet életbelépte-után, mintán működéseiket bevégezendik lesznek számot-adandók jegyzőkönyveiknek bemutatásával a megye közön-ségének: a midőn ezeknek előrebocsátása után semmikép-pen nem láthatja a megye közönsége feljogosítottnak a m.

kir. helytartótanácsot költségvetésének megvizsgálására, anynyival inkább, miután ilyeszeri kiadásokat csak törvényellenesen kiírt s fölerőszakolt összegekből utalványozhatna. E megye jogos öntudatából kiindulva, nem tekintvén azon be-következtető esetet, hogy törvényes háziadójának beszéde-sében hatalommal is akadályoztatni fog; jelen rendeletnek nem hódol, s költségvetését fel nem terjeszti.

Jelen határozat az összes törvényhatóságokkal közöl-teni határozottat.

Kelt Zilahon, Közép-Szolnok vármegyének az 1861. évi szeptemb. hó 30-án tartott rendkívüli bizottmányi közgyűléséből

Jegyzette s kiadta:
P o g o n y i D é n e s,
főjegyző.

Sterka-Sulutz Sándor gyulafejevári érsek ő excoja repraesentatiója,

melyet az idegeli. erdélyi udvari kancelláriára felterjesztett. *)
Kegyetlen uram!

Nem mulaszthatom el, azon passiv ellentállás fölött mely fájdalommal kijelentem, melylyel, mikép kegyelmes-ségednek f. hó 8. kelt 253. eln. sz. alatti becses leveléből, úgy több elnöki és a magas kormányzók, nemkülönben néhány főispán uraktól kapott közleményekből értem, a mi románaink több helyütt a megyei hatóságok irányában viseltetnek, és óhajtottam volna, mikép ez soha ne történt légyen.

E feletti fájdalmamat növeli az is, mikép a megyei hatóságok részéről és ennek következtében azok hivatalos jelentései nyomán felsőbb helyen is ezen passiv és békés ellentállásban, mely ha pártatlanul és igazságosan elemez-zük okait, nem tekinthető egyébnek, mint törvényes és al-kotmányos juris sustentationának, — nem látnak egyebet anar-chia, lázadás, nyílt ellenszegülésnél és oly ellenséges indu-latot és érzelmeket magyaráznak ki belőle a magyar nemzet irányában, mi szükségkép minden hazait, különösen a töb-bi országokat aggodalommal és rémülettel tölti el, és e végből sok helyütt a magyar testvérek elhagyják eddigi lakhelyeiket, s a nyilvános béke és biztonság így a leg-szemmel láthatóbb veszélynek van kitéve.

Az ily, csak ábrándokon alapuló — nem akarom mon-dani, rossz számdéku — hivatalos jelentések — nem akarom mondani rágalmazások — nemcsak a magas országos kor-mányszék, hanem a magas kir. udvari kancellária és ő Felsője legmagasb trónja előtt is ily igazságtalan és alap-talan gyanuval sújtathatnak-e egy egész békés és csendes nem-zetet?!

A keserű tapasztalások nyomán fájdalommal kell be-vallanom, mikép azon édes remény, melyet nemzetem ed-dig kebelében táplált, — hogy sikertelend neki a nemes magyar nemzettel kiegyezni és tartósan testvéristülni, mi ál-tal kedves hazánk testvéreinek közé a kölcsönös bizalom visszatér — szemlélatomást elenyészlik.

De melyik rész vagy melyik nemzet oka ennek?

Mi románok bizonyára nem adunk rá okot és nem is akarunk adni, ha csak azt nem akarják bünnül vagy vété-ségül ránk róni, mikép a közös hazánk szabadságából és pol-gári egyenjogúságának jótéteményeiből csakonkithatlan ré-szülnket azon arányban, melyben annak fenntartása és vé-delmzésében vagonunk- és vértünkkel áldozunk, testvére-inkről a magyarok- és szászoktól folytonosan és egész ér-lyel kívánjuk és követeljük!

De a román nemzet soha sem szűnend meg ezt ki-vánni és követelni és magyar testvéreink nagyon csalatkoz-nak, ha azt hiszik, mikép az által, hogy némely románok-nak, kik inkább birták bizalmukat (a magyarokét), mint törzstársaikét, némely, de többnyire alárendelt tisztviselői állást mintegy kegyelemből nyújtottak, — már mindent meg-tettek és a román nemzetnek az egyenjoguságból őt joggal illető részét kiadták.

Nem, kegyelmes uraim! nagyon tévedünk, ha ezt hiszszük.

Vége nagyon is eljött ideje, hogy a két testvérről — a magyar és román — jogos igényeik- és követeléseiket il-letőleg, melyekkel egymásnak tartoznak, tisztába jöjjenek.

A románoknak nem kell kegyelemből vagy alimizná-ból odadobott rész; — nem, ő mindenben egyenlő jogot és a haza oltárára tett vagyon- és vér-áldozatból, úgy an-nak minden jótéteményéből illető részt kívánnak.

Kegyetlen uram! Reményem, mikép ki fog engem menteni, ha excellenciád mély belátása, pártatlan igazság-szeretete és ritka szívóságbani teljes bizodalomban, ke-gyelmességgel szemben, ezen válságos időben ily nagyon kényes politikai dolgokban nem viseltetem ravasz titkolód-zással, csalékony képmutatás- vagy kényelvisséggel, mi természetemmel mindig ellenkezett, hanem nézeteimet nyílt-szívvleg és őszintén elmondom.

Alsó-Fejérmegyében több helyen a románok részéről mutatkozó passiv ellentállás oka, valamint hivatalok el nem fogadása, vagy az azokról lemondások okát és hogyan le-hetne ezen segíteni, az illető főispánhoz f. é. május 27-én kelt levelemben előadtam.

Azonban fájdalom, ezen törvényes gyógyszer mai na-pig se használtatott és az által, hogy magyar testvéreink, — kik, másképp mindenütt és mindenben szabadelvűek és alkotmányosak, csak a románok törvényes és alkotmányos kívánalmak irányában nem — ezen alkalommal se teljesi-tették román testvéreik alkotmányos kívánalmait, mi ál-tal a megye autonómiaja biztosítottat volna, legtöbb okot adtak az aggodalomra és a passiv ellentállásra, miért itt is egész bizonyossággal elmondhatjuk: Causa causae est cau-sa causati.

De az általános bizalmatlanság- és passiv ellentállást nagyon előmozdíták azon tények, melyeket magyar testvé-reink veltünk románokkal szemben más megyében is a test-vérieség és egyenjogúság ellen mivelték.

Nem csak egy megyében, hol a román elem tulnyo-mó volt, kívánták és követelték a románok hiába, hogy az

1848-ki megyei bizottmányok helyébe, melyekben a romá-nok igen plausibilis okok miatt nem bizhattak, a generalis vagy marcalis gyűlésben a népességi viszonyok igazságos figyelembe vételével új választmányok alakításának, me-lyek a tisztújítást eszközöljék, s a nyilvános administrtatíot vezessék, vagy pedig a köggyűlés válasza meg maga a megyei tisztviselőket és rendezze az egész megye kormány-zatát, mi által minden nemzetiség, hitfelekezet és osztály az alkotmányos egyenjogúsítás és testvérieség körébe bele-vonatván, a megye autonómiaja biztosítottat és consolidá-tottat volna.

Mondám, hiába követelték ezt a románok magyar test-véreiktől, mert ők, kik máskor nemeskeblűek tudtak lenni, és mindenben erősen ragaszkodnak az alkotmányhoz, ez al-kalommal ebben a román nép és értelmiség irányában igen szűkkeblűleg és nem alkotmányosan viselték magukat.

Ámde ott is, hol a románok óhajára marcalis congre-gatiók tartattak, fölhasználtak a magyarok minden politikai fogást, mikben ők avatottabbak mint a románok, hogy a hasonlíthatatlannul számosabb egyenjogu román testvéreket és polgárokat kisebbségbe juttassák, az által, hogy egyrészt a román pápságot, másrészt pedig a 8 fnyi censust fizető ro-mán polgárokat, az elsőket az 1744-dik évi VI. törv. czikk értelmé ellenére, az utóbbiakat pedig azon ürügy alatt zá-rák ki a hivatalnok-választásbani részvételtől, mintha azok-nak csak országgyűlési követeket választani volna joguk; holott nem fordul elő törvényezik, se a régiebb, se az újabb hazai törvényekben, mely azon polgárokat és lakosokat, kiknek joguk van országgyűlési követeket választani, a hi-vatalnokok választásából kizárná; mert miután azon jog, országgyűlési követeket választani, köztudomásilag sokkal fontosabb, mint a megyei hivatalnokok választásának joga, ennél fogva a józau emberi ész s az ismeretes axiománál fogva: a majori ad minus datur conclusio azok, kik 8 fnyi censust fizetnek, a megyehivatalnokok választásából igazságosan nem zárathatnak ki.

S midőn a legtöbb megye ily módon szervezte magát, s az által, hogy ők néhány románnak is alárendelt hiva-talnoki állást adtak, nekik az egyenjoguságból nyújtott egész és teljes részt kiszolgáltatottak lenni hívék, — továbbá semmi tekintettel sem voltak a román nemzetnek sokkal fon-tosabb jogszerű óhajataira s követelményeire.

A román nyelv, dacára annak, hogy az előtanácskoz-mányokban ez iránt egyetértettek, vagy legalább egyetérte-mi látszottak, a hivatalos használatban nem ismertették el a magyarral egyenjogúnak, így Hunyad, Küküllő, Torda és más megyékben. Bárha másrészt tudva van, hogy Zaránd megye számára, mely alig számlál 300 magyart, 26,000 román lakos mellett, a magyar k. udv. kancellária által a magyar nyelv hivatalos nyelvvil szabottat meg.

A föntfoglalt módon szervezett megyékben immár a ma-gyarok a nélkül, hogy az egyenjoguságot legfölvölábról is tekintetbe vennék vagy meggondolnák, hogy ez által eltö-rölhetlen bizalmatlanságot ébresztenek maguk ellen, s jól tudva, hogy ők ez által a román nemzetet, mely mindad-dig, míg Erdélyben politikai nemzettel ugyanolyan jogokkal mint a magyarok, székelek és szászok, el nem ismertették s mint ilyen a legközelebbi erdélyi országgyűlésen ki nem hirdették, Magyarországgal unióról semmit sem akar tud-ni, — legszentebb érdekeiben mélyen s orvosollatlanul meg fogják sérteni, mind ő. cs. k. és apostoli felségéhez, mind a magyar országgyűléshez föliratokat s küldöttségeket ha-tározta s küldötték is; hogy Erdély unióját Magyarországgal kieszközöljék; mindez dacára román testvéreik s pol-gártársaik érélyes és nyíltan emelt tiltakozásainak.

Vége magyar testvéreink az Ur 1861-dik évében is, ugy mint 1848 előtt, oly szabad gyakorlatot s oly felsőségi jogot őrnek a megyék nyilvános igazgatásában, mintha a románok ott éppen nem is léteznének, vagy a nélkül, hogy teljesen ignoráltatnának, 1861-ben is kénytelenek volnának azon alárendelt szolgál állással megelégedni, melyet nekik az Approbaták I. r. 6. és 8. címének I. czikke kiszab.

Ez és számtalan mások képezik a román nemzet sérelmeit, ezek a magyar testvéreink által az egyenjo-gúság és testvérieségben töltött sebek, melyek a román szíve-ket kimondhatlan fájdalommal töltik el és alapos aggodal-mat és bizalmatlanságot keltenek a magyar nemzet iránt.

Lehet-e tehát csodálkozni azon, ha a románok oly tisztviselőkből nem bizhatnak, kik nemcsak befolyásuk nél-kül az 1848-ki bizottmányok által, melyeket érvényes okok-ból el nem ismerhetnek, vagy közvetlen a főispánok által neveztek ki, hanem még a román községek és pápságra ráparancsoltak, hogy segélypénzt gyűjtsenek a hajdani hon-védek számára, melyek rettenetes emlékehez sok ezer ro-mán leglyikolása és számtalan helységek leégetése és meg-beestelenítése van kötve?!

Lehet-e csodálkozni, ha a románok ily önkény és méltatlan bánásmód ellenében nem erőszakkal, hanem csak passiv ellentállással felelnek?!

És bennünket, kik népünket mindig nyugalom, rend és engedelmessegre intjük, és annak a magyarokkal kibé-külést és testvériesülést ajánljuk, nem compromittál-e saját nemzetünk előtt?

Nem vérezhet-e atyai szívünk, mely a természet örö-kös törvényei szerint nemzetünk felé hajlik és a felé kell hajolnia, ha napról napra azon fájdalom tapasztalást ten-nie és látnia kell, mikép a helyett, hogy a mai időszelle-mel meg nem egyeztethető hibák elkerültesenek és a ro-mán nemzet sérelmei eltávolíttassanak, a román pápság és értelmiség, mely a visszaélések ellen szót emel és minden-ben egyenjogúságot kíván és érélylyel követel és velők egyszersmind azon román községek is, melyek nem ellen-ségeskedést és erőszakot, hanem csak békés, passiv ellent állást, vagy inkább a jogos juris sustentatiót tartják fenn, — minden ok nélkül a legveszedelmesebb anarchia, ellen-szegülés, nyílt lázadás, dako-román és Isten tudja miféle türelmésekkel vádoltatnak, és mint a szállongó hírekéből halljuk, terroristicus rendszabályokkal, befogatás és katonai karhatalommal fenyegetnek?

Kegyetlen uram! Hogy én a nemzetem által bennem helyezett bizalmat a közbéke és közjó, egy a testvérieség fenntartására használni töreksem kedves közös hazánkban

és ezen szent cél elérésére teljes készséggel és örömmel kész vagyok tenni, mi hatalmamban áll, — méltóztatik ex-cellentíád átlátni a f. évi máj. 28-dikán kelt és alázasatosan felterjesztett körlevelemből, melyet népemhez és érseki kerü-letem papjaihoz intéztem.

De mint polgára ugyanazon hazának, melynek zavar-talan boldogsága annyira szívemen fekszik, egyszersmind ki kell jelentenem, hogy én nemzetem iránti, isteni és em-beri jogokon alapuló kötelességem erejénél fogva főpásztori befolyásomat lelkiismeretem és legbensőbb meggyőződése-m ellenére nemzetemnek az 1848-diki magyar törvények által is elismert s megadott egyenjoguságra alapított érdekei meg-rövidítésére, vagy jogos, alkotmányos fáradozásai, követel-ményeik és kívánalmak elnyomására soha sem használha-tom és használnom sem szabad; ellenkezőleg, véleményem szeriut a legigazságosabb és legegyszerűsített volna, ha ex-cellentíádok nemzetem sérelmeinek megszüntetésére és az egyenjogúságon alapuló igények betöltésére úgy ő. cs. kir. apostoli Felsőjénél, a mi legkegyelmesebb nagyfejedelmünk-nél, valamint a megyei gyűlésekben s az országgyűlésben is indítványba hoznák, s magasságtok hatalmas befolyása által kieszközölnek, mindazon félemlítő és szigorú rendszabályo-kat kikérülve, melyek 1848-ban is az örökké sajnálatos pol-gári háborút földézték; mert mindaddig, a míg a román nemzet az erdélyi országgyűlésben a többi testvérm nemzet-ekkel egyenlő jogokkal bíró törvényes nemzetnek nem ismer-tetik el s ilyennek nem nyilvánítatik, jogos és törvényes kívánataik és követelményeik semmi erőszakos és terroris-ticus rendszabályok által nem nyomathatnak el.

Egyébiránt, tiszteletteljesen biztosítom excellentiád-ot, hogy a román nemzet drága hazánk nyilvános nyugal-mát nem fogja megháborítani, s hogy a magyar testvér-nemzet ellen semmi baragot vagy bosszúérzelme nem táplál; sőt inkább velem együtt a testvéristést és jó egyetér-tést óajítja, és ezen kívánatainak mielőbbi valósisátát a pol-gári jogegyenlőség alapján, békés és esendes után biza-lomteljesen fogja bevárni; és miután én Isten után a román nép ismert békés jellemében szilárdul hiszek és bizom, egész bizottsággal állithatom, hogy a román nemzetiségi gyűlölethöz vagy bosszúvágyból magyar testvéreit soha nem fogja megtámadni, kivéven, önvédelmére, vagy ha erre ki-hivatnék.

Bocsássa meg excellentiád szívemnek ezen nyílt s a haza közjává czélzó nyilatkozatait, és fogadja legmélyebb tisztelettem biztosítását, melylyel maradok legalázatosb szol-gája.

Sterka-Sulutz Sándor,
károlyfejevári érsek.

Dézs, oct. 20. — Városunk a nyakunkon lévő kato-nai executio miatt a legkellemetlenebb helyzetbe jött. Minap alkotmányosan alakult tanácsunk s választott közönségünk, mint e lapokban is említve volt, a legnagyobb ugrást telt a végett, hogy a törvénytelen adóbehajtástól megmeneked-jék; az adókönyveket a helybeli császári adóhivatalnak be-estárván át. És valóban ha a modorban kifogásunk is volt, de a következők némileg igazolni látszott, hogy a czél meg-szentelt az eszközök! Városi előjárásunk e részben tel-kiismerete párnáján nyugodtan szenderegthetett. De bezzeg keservesen feliasztottat legközelebből, mikor a városházát fegyveres katonák szállták meg, s a népnél hátralévő adó felhajtását a várostól követelték, különben a katonaság a városi előjárásón fog tartatni mindaddig, míg az adó hiba nélkül begyűl. Itt van már a létező hatalom azon lé-lekdülő politikája, miszerint az alkotmányos testületeket önkényes parancsai végrehajtó eszközeivé törekszik stílyesz-tegni. Az adókönyvek a városnak visszaadattak. Dézsi Ká-roly fogalmazta a hitformát, melyet letettek, ez kötelező erővel nem bírt, mert nem törvény által határozott esküforma, tehát csak szedjék az adót. Így biztatta a tanácsot a helybeli császári adószedő, szavait szuronyok támogatták, mikor minden okoskodásnak el kellett némulni. Nem volt más út: vagy engedelmesked-ni, vagy testületileg lemondani. De az utolsó esetben is az erőhatalom a volt tisztviselőket fenyegette. És így tanácsos-sabbnak tartottat a tizedesek által az adóhátralékosokat fel-szólítani, hogy az adót a városi pénztárnoknak vi-gyék be. Itt persze rettenetes hibázásokat lehet a dézsi előjáráság nyakára zúdítani. De a ki Erdély helyzetét s főleg városunk szorongatott állását ismeri. Csakis a Schmer-ling-rendszert vádolja, mely így kíván sértő gúnyt tüzni min-den alkotmányos fogalomból, s nem mint a Bach rendszer a testet, de egyenesen a lelket öli meg. Ezt az elerkölcs-tenítő rendszert nem birhatuk el tovább. Vagy törvényes hatósági autonómiánk visszaadatik, vagy a hatalom vakon engedelmeskedő szolgálóinak tért nyitunk, s házi tüzhelyeink-hez térünk megint vissza. Magyar ember nem született szol-ga-szerepre, sem hogy játékszer legyen a hatalom kezéi-ben. A fölgy megtörök, de hajlongani nem tud. A kellemet-len előzmények után egy örövendesebb adat. Tegnap köz-ségi gyűlésünkben a régi városházának a piacról való le-bontását a város piacának emelése és díszítése tekintetéből elhatároztuk. Továbbá az 1848-diki dicő törvények értelmében helybeli román lelkész és esperes tiszteletes Kul-csár János ur folyamodására közörművel elhatároztuk, hogy a román lelkész és iskolatanítóinak is, mint éppen a többi vallásfelekezeteknek a vá-ro-s pénztárából 147 fti oszt. értékben évenként adattassék, még pedig a lelkésznek 105, az iskolatani-tónak 42 o. fti. Hogy tetszik-e tény azon uraknak a ro-mán izgatók közül, kik a 48-beli törvényekről tudni sem akarnak. Rosz fát raknak azon urak a tüzre, bizony kör-mökre ég a láng, s nemzetök roszalása még lelkükbe kiált.

Az erd. muzeum természetarába adomá-nyoztak: (I. K. K. 1860. sept. 2.) D. Pataki József 1 d. ásvány: D. Szabó József 4 d. ar. stufát. Trencsenszky Antal 1 tengeri lovat (Hippocampus.) Id. Tauffer Ferencz 1 szőrlaptát marha-gyomorból. Kertész László 242 tojást 45 madárfajtól, és 9 fészket. Reznék István 52 dar. jász. Kise

*) Közöljük ezen föliratot, egyelőre minden észrevétel nélkül, tartatván magunknak, hogy annak tartalmára még visszatérhesünk. Szerk.

Elek 1 dar. succinitet. If. Roth Pál 6 dar. kitömött madarat. Fekete Pál 1 dar. fűzfakövéletet. Gáty Gábor 1 dar. stufát. Sóvár. Bíró Miklós 2 dar. csiga-kövéletet, jegeczet quartzot és calcedont. Mikó Lajos 1540 dar. bogarat. Diószegi Lajos 2 dar. jegeczet amethystet. Krémer Sámuel 22 dar. ásványt. Kász. Székely Károly 1 szarvas szarvat. Brassai Sámuel 1 tömött magyarópelet. Buda Miklós 1 csepegő követ Csetátye Bóliból. G. Mikes Kelemen 1 Mammuth-váll lapotzkát. Poche József 134 dar. ásványt. Nemes János 75 dar. sziklanemet, 105 dar. ásványt, és 1 csudáson nőtt fát. Incze József 60 dar. csigakövéletet, és 28 dar. ásványt. Szentkirályi Gábor 50 dar. ásványt. Girokúti P. Ferencz 1 óriási equisetumot. Reichenberg Isidor 4 dar. ásványt. Kreutzor N. egy nagy darab faopált. Nagy Leopold 82 dar. ásványt, és 1 kitömött madarat. Benig József 1 tengeri csigát, és 2 dar. tengeri csillagot. Fejér József 1 kitömött madarat. Bartha Károly apró hegyjegeczeket vagy is oszloai gyémántot.

Közli: Brassai Sámuel,
m. h. i.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A keleti marhavész név alatt ismeretes, pusztító járvány, mely fájdalom már Kolozs megye területének több pontjain mutatkozik, iszonyu pusztítás okozott főleg Harrász Leib marhakereskedő falkájában, mely Moldovából hajtatott, s folyó hó 18-kán Kis-Sebesen a megyei hatóság által letartóztatott. A 155 daraból álló falkában f. hó 21-ig bezárólag megbetegedett 93 darab, ebből meggyógyult 28, elpusztult 40, lebukasztott 5. Midőn Kolozsváron orvosi vizsgálat után a falka álbuccsátított, már a ragály valószínűleg benne volt, mert mindjárt Gyaluban egy darab elesett.

— Szébenbe — mint a „Ll.“-nak írják az államminiszterium egy küldöttét várják, kinek feladata leendő az országgyűlési mozgalmak s a netalán történendő választások vezetése. Ez uri ember egykor az unio nagy barátja volt s 1848-ban mint szász követ szerepelt a magyar országgyűlésen; később a Bach zászlója alatt tanácsossággá vitte.

— A „Sürgöny“ bécsi levelezője írja, hogy az erdélyi guberniumnak az országgyűlés dolgaiban tett fűtérjesztése a válasz a császár visszatérte előtt nem fog leküldetni, s az legjobb esetben csak e hó végével érkezhetik Kolozsvárra; így az országgyűlés egybehívása legfőbb november első napjain tétetethet közé, s minthogy az újabb királyi leiratnak legalább is hat hetet kell engednie a választók összehívására és a választások eszközzésére, ennél fogva csak december 20-nak tájára lesz összehívható az erdélyi országgyűlés.

— Erdélyi politikai beosztásának visszahelyezése következtében nov. 1-től kezdve az erdélyi 71 adóhivatal 40 re szállítottat le.

— A szász nemzeti gyűlés nevében tett kihirdetés szerint az 1852. polgári perrendtartás szabályai, melyeket a szász n. gyűlés némi módosítások mellett elfogadott, s melyek nov. 1-én voltak életbe léptetendők, felsőbb rendelet következtében a legf. jóváhagyás előtt nem alkalmazhatók.

— Gróf Lázár Johanna, s gr. Lázár Kálmán, és neje Si-mény Amália, gyermekeik: Berta, Gizella, Kálmán, Árpád szomorodott szívvel tudatják feledhetlen emlékké anyjok, illetőleg nagyanyjoknak özvegy gróf Lázár Benedekné született gr. Bethlen Máriának élte 72-dik évében folyó hó 20-án este 10 órakor a szentségek felvétele után elgyengülés következtében történt kiűlését. Az idvezült tetemei f. hó 23-án fogtak a benzenczei sírkertbe az örök nyugalomra elszállítottat s lelkeért az engesztelő áldozat a szászvárosi rom. kath. templomban az irt hó 24-kén délelőtti 10 órakor fog az egek urának bemutatni. Benzencze, oct. 21., 1861.

— Balázs Sándor, ismert beszélyírónk, engedélyt kapott „Az ország tükré“ című nagy képes lapra.

— A W. bizonyosnak bízi, hogy Majláth György tárnok ő emléksége le fog lépni államásáról; hasonlóképpen az országbíró ő mlta is. Báró Geringernek a magyar és erdélyi kancellária ideiglenes vezetőjévé való kinevezése nem oly valószínűtlen, mint azt némely lapok állítják. Ezzel kapcsolatban áll azon hír, hogy Magyarországon parancsnokló tábornoknak Urbán altábornagy fog küldetni. Ha ez utóbbi bekövetkeznék, úgy az ostromállapotnak Magyarországon kihirdetése nem soká fogna magára várni. De a „Sürg.“ e hírt alaptalannak nyilvánította.

— „P. Ll.“ bécsi levelezője írja, hogy a kormány a Magyarországgal való tranzakciónak eszméjét is elejtette, s szigorú rendszabályokat fog foganatba venni. A törvényhatóságok felosztását s felosztandó bizottmányai nem fogának még mások által pótolatni sem, hanem csak es. kir. tisztikarok állítatnak majd össze; azonban az országbírói értekezlet munkálata szerint fog menni a törvénykezés.

— Pestre ismét két nevezetes egyént várnak látogatába; az egyik herczeg Bariatinszki orosz tábornok; a másik Napier angol követ az orosz udvarnál.

— A „P. Lloyd“ egyik bécsi levelezője azon hírt, hogy az unjoneozást Magyarországon végre akarják hajtatni, többek közt a következő commentárral kíséri. Körtülből három hó telt el, hogy a miniszteriumban az unjoneozás kérdése megpendített. Nem sokára ezután a hadügyminiszter elküldte a két udvari kancellária s a horvát dicasteriumhoz javaslatát, mely mindenben a múlt év rendszabályaihoz ragaszkodik. Az erdélyi kancellária élen akkor b. Kemény állt, ki is ama rendeletet azonnal leküldte az erdélyi főkörmányszekhez, hogy az unjoneozáshoz az előintézkedéseket tegye meg. A kormánysek igen élesen tiltakozott e rendelet ellen; azonban b. Keménytől azon feleletet nyerte, hogy teljesítse a rendeletet. B. Kemény, ez eljárás indokait az akkori helyzetben lelhetni fel. Ő éppen akkor a leghevesebben harcolt az államminiszterium ostromlása ellen; a másnémet akadályokat tehát el akarta kerülni. Ennek fejében azon köszönetet nyerte, melyet ismertetünk.

— A „P. Lloyd“ szerint a magyar kir. helytartónács felterjesztést küldött a császárhoz, melyben a jelen abnormis viszonyok rajzolása mellett ki van jelölve azon

mód, a mikép a magyar alkotmány kérdését meg lehetne oldani.

— A magyar kir. helytartótanácsna ő Felségéhez intézett feliratában következő ajánlat foglaltatik: Jöjjen ő Felsége Budára hű magyarjai közé, s elvonva magát az idegen tanácsosok befolyásától, az összegyűlt főispánoknak nyilatkoztassa ki, hogy el van határozva alkotmányosan uralkodni. Állítólag hivatkózás tétetik azon törvényezikre is, melynélfogva Magyarország királyi Magyarországon tartoznék székelni, azonban elismerve azon okokat, melyeknél fogva a császárnak birodalmi központján kell laknia, azon közvetítő indítvány tétetik, hogy ő Felsége küldjön Budára helytartóul egy főherceget.

— Szathmármegye bizottmányának oct. 14-kán tartott közgyűlésében Pestmegye törvénytelen felosztása ellen ünnepléses óvás fejeztetett ki jegyzőkönyvileg; egy-szersmind saját megyéje bizottmányának lehető felosztása ellen előre is tiltakozott, s ünneplésesen nyilatkozta, hogy hazánk jelenlegi siralmas viszonyai közt az alkotmányosságnak egyedüli törvényes organumaiul csak a megyéket ismeri el, minélfogva Szathmármegye megszakit a törvénytelen dicasteriumokkal minden viszonyt, tisztviselőit pedig odantámasztotta, hogy hivatalos működéseiket minden törvénytelen befolyástól megóvni tartásuk kötelességüknek. Továbbá egy sérelmi-feliratnak ő Felségéhez való intézése határozottan. Azonban a személyes vagyonzbiztonság s az egyes honpolgárok érdekeit képviselő ügyek iránti mellőzhetlen tekintetből, a megyei első alispán felbatalmaztatott, a közjogi kérdések szoros kikerülése mellett, a tényleges kormánysszekekkel önállólag érintkezni.

— Jövő tavaszra — írja a „Milit. Ztg.“ — lögyapótléteket fognak felállítani az osztrák tüzérségnél, s e célra a lesbersdorfi lögyapóty-gár megnagyobbítatik.

— Az európai koronák közt legrégibb az angol; jellemző, hogy a spanyol, magyar és lengyel korona ugyanazon egy éven, t. i. 1000-ben készült, s küldetnek meg Sylvester pápa által. Legújabb a görög, mely 1832-ből ered.

— Aradmegye alkotmányos tisztikara oct. 19-kén szüntette meg működését.

— Gyhecz Kálmán, az országgyűlés képviselőbázának köztitkarságban álló elnöke, komárommegyei kis-igman-di birtokán már néhány hét óta tart vagy 40 darab adó-exequáló vasas németet.

— Kassán is sok helyt egybűtt is a magyar deákokat „rebelische Kossuth-Hundok“-nak (lázado Kossuth-kutyáknak) titulálták a tiszt urak; a kassói fináncz meg a románokról azt mondá „wir werden schon der Wallachischen Wirtschaft eine Ende machen“ (majd végét vetjük az oláh gazdálkodásnak); Eggenberghen (Stajersorszag) pedig a zsandárok a német lakosokról így nyilatkoztak: „Es geschieht schon recht, die deutschen Ochsen müssen erschlagen werden“ (ugyan jól van, a német ökröket főbe kell tñni.) Ugy látszik, mond a „P. N.“ Schmerling ur alkotmányos államában a cizmeket minden nemzetiségnek a Gleichberechtigung szempontjából osztogatják.

— Kapy ur, Pestmegye császári administratora oct. 21-kén kezdte meg hivataloskodását. Dőlben a megyebáznál volt, s a megye végzése folytán állomásaikon megmaradt tisztviselőkhez beszédet tartott, melyben különösen megdicsérté Nyári szervező tehetőségét; meglátogatta az egyes hivatali osztályokat s a közigazgatási költségvetést rendelte meg, hogy az illető öszvegek a magy. kir. udv. kancellária útján fizetessenek.

— Eger szomszédságában, a pusztasoláthi halmok egyikén gyászos sírdomb emelkedik, nyughelye az itt dicsően elesett tizenöt honvédnek. E sírdomb felett a környékbeli közbirtokosság emlékkövet állított, melyet oct. 17-én lepleztek le. Az ünnepélyt főtt. Orosz Ádám alesperes és eger-szalóki plebánus tartalomdú beszéddel nyitá meg.

— Paks mezőváros előjárói és közönsége a helytartótanács által eltiltott mezei háziadóból rájuk eső rész-fizetést f. hó 14-kén örömradiya megajánlotta, s írásban nyilatkozattarták, hogy a megyei háziadót önkényt fizetni hazafiai szent kötelességüknek tartják. Paks lakói jobbadán német ajkúak.

— A határörvidékről, nevezetesen Bródból írják az „Ost und West“-nek, hogy ott 30 bittal fenyegetik, a ki az adót mindjárt meg nem fizeti, s a ki csakugyan nem fizeti, annak vagy fiát, vagy leányát, vagy feleségét fogságba viszik a századhoz, s ott tartják, míg a tartozás teljesen leróva nincs. A börtönök már mind megtelvé, most csűröket és padlásokat használnak tömlőzül.

— Egy stuttgarti czelet írja Magyarországról egy amerikai lapba: „A rablók egy titkos terv szerint, hol itt, hol ott tűnnek föl, a vasuti öröket megköltözik és agyonverik, hamis jeladatok által a vonatot megállítják, az utasokat és podgyász-szekereket kirabolják s azután szép esendesen eloldalognak, egy cseppet sem félve a megyei hatóságoktól, melyek tekintetbe sem veszik az ily szörnyűségeket s még kevésbbé merik üldözni az utonállókat. A megyék rendőrei a hajduk és huszárok maguk is rablók. A kisebb városokban, mint Kalocsán, Szegeden, Makón és N. Váradon napi renden vannak a tolvajlások, rablások és gyilkolások. Senki, kinek valami veszteni valója van, még csak sétálni vagy kocsiakzni sem mer, ha csak tetőtől talpig nincs fölfegyverezve. Fuvárosok sat. egész karavánokká olvadnak össze és csak ily módon daczolhatnak a betyárokkal, kikkel azután megalkusznak. Pesten is éjjel nappal gyujtogatnak, ölnek, fosztogatnak s erőszakoskodnak.“ S ez így megy tovább. Mennyit fizethetnek ennek, hogy a magyarokról így írjon?

— A közlebről elhalt kínai császár 1831-ben született, s így még csak 30 éves volt. Hienfung császár nevet viselt, s a jelenlegi Teing uralkodóbázából, mely 1644-ben a Ming-dynastiát követte, a 7-dik császár vala. Trónra lépett 1850-ben febr. 26-kán atyja Tangvang balála után, de kegyelethő uralkodását 1851. febr. 1-től számítá. Hienfung nem volt a császár személyének neve, hanem uralkodása végett választott álnév, mely annyit tesz, hogy: „Teljes boldogság.“ Atyjának neve „A világító ész“ volt.

POLITIKAI HIREK.

Kossuth megint irt skót barátjához, a Glasgowban lakó M' Adámhoz egy nyilvánosságra szánt hosszú levelet, melyben Magyarország, Ausztria és Olaszország ügyével foglalkozik.

„Az országgyűlés — mond a többi közt K. ezen cikkeben — eszéyesen és hazafiasan cselekedett, hogy szigorúan a joghoz ragaszkodott s barczmezejét a jogalapot választotta. Az országgyűlés felosztásává bevégződött a dráma első felvonása s elkezdődött a második, melynek neve passiv ellentállás.

— Herczegovinából a „Srb. Dv.“ levelezője többek közt ezeket írja: A lelkesedés és szabadság utáni vágy, mely a herczeginai harcosokat jellemzi alig irható le szavakkal. Mindnyájon fölfegyverkezve s készen várják a pilanatot, melyben az ellenséggel megütközessenek. Hihetlent, de igazat mondok, midőn jelentem, hogy a keresztény csapatok közt számos nőt (szerbeket) találhatni, kik harci mezbe öltözve a harcosok közé sorakoztak, hogy a fölkelőkkel együtt onthassák a török vért. A Bukalovich vajdafiéle csapatok még az osztrák tartományokból is nyerneke erősítést.

— Konstantinápolyba szomorú posta érkezett a török sereg megveretéséről. Egy egész hadtest tönkrevéséről, s arról volt szó, hogy a parancsnokló pasa is elesett. Felesleges leírni — mond levelező — mily leveretést idézett elő e hír. A nagyvezir, betegsége daczára sürgőtelleg hivatott a palotába, hol a zultán elnöklete alatt értekezlet tartott. E csata Duga mellett történt, a parancsnokló pasa Jahin. Egy raguzai tudósítás igazolja ugyan a törökök megverését, de Jahin haláláról nincs szó, hanem csak arról, hogy ő levén a megveretés oka, törvényszék elé állítottat.

— Azon a hír, hogy az új zultán beéri egy nővel, mese volt. Az új zultán nemcsak megtartotta az elődje szerényében örökölt 800 nőt, hanem ezeket meg is szaporította, úgy hogy most már 1300 felesége van.

— A porosz királyi koronázási ünnepélyről oct. 18-ról írják: Agyak dörgése és az egyházi harangok zúgása hirdették korán reggel az ünnepély kezdetét. A midőn 9¹/₂ órakor a harangok újra hallaták érzhangukat, az utcák és térek a királyi palota környékében sürű néptömegek által voltak elfoglalva. A koronázási ünnepélyre meghívottak nagyszerű díszmenetben két oldalról vonultak a k. palotába, mely előtt a katonaság zászlóival és a különféle czehek s testületek cimereikkel sorban állottak; 10 óra felé ő kir. fenségek a koronázási fenséges nevével, a kir. hgek és hgnők léptek a trónterembe. Az uralkodó házakkal magas vendégek és az idegen hatalmasságok képviselői ugyanez időtájban kocsin vonultak a palotába és az udvari templom királyi páholyában helyet foglaltak. Mindjárt 10 óra után ő felsége a király és közvetlen utána a királyné megindultak az ünnepélyre. A menet, mely a királyi termekből a nagy küllépcsőn az udvari templomba vonult, az ünnepi program szerint volt elrendezve. Az itt kifejtett királyi pompa leírhatlan. Az egyházi ünnepély végezte után következett a koronázás. A harangok zúgása s az agyak dörgése messzire hirdeté az azon percet, midőn ő fge a királyság koronáját fejére tévé. Miután a király a koronát a királyné fejére illesztette, a felséges pár az oltár előtt letérdelt, mire a főlszentelő egyházi férfiú kimondá az áldást. 12 órakor a menet ünnepélyesen visszatért a palotába, hol ő felsége a király, a trónteremben a trónra ereszkedett és a cath. clerust, az egykori birodalmi hercegeket s grófkort fogadta. Geissel bibornok érsek a cath. clerus, Solms — Lych herczeg pedig a birodalmi rendek nevében szólott. Az ünnepélyes menet erre a trónkarzatra vonult, hol ő fge egész udvarától, a miniszterektől és a megbízott tanúktól körülvéve, az országgyűlési házak elnökeinek és a rendi tanuk képviselőjének megszólításait fogadta.

— A hollandi király oct. 19-kén indult vissza Párisból; estére Lüttichbe érkezett, hol Lipót király és családja által fogadtattak. Utközben betekintett Copiégnébe s bícsut vett a császártól és a császártól, ki őt a pályaudvarig kísérté.

— Danczigból oct. 20-ról éjjel távirják, hogy a porosz király és királyné esti 6 órakor odaérkezett. A város kivilágítottat; nagy örömjaj.

— A porosz királynak megkoronáztatásakor mondott szavai az európai sajtóban nagy visszhatást idéztek elő. Az angol „Pressé“ következő megjegyzést tesz: „A fejedelem kijelentette, hogy azon korona, melyet fejére tesz, Isten kegyelméből oetroyrozottatott neki, s ezért sérthetetlen. E nézet már igen avult, s általában nem véteftét tekintetbe. Chambord gróf, a modenai herczeg, Don Miguel, a Wasak, II. Ferencz, Don Juan de Bourbon, s a toskánai nagyherczeg szűkeg esetében tanuszkodhatnak.“ — A „Siecle“ azt mondja: ha Poroszország királyai Isten kegyelméből kapták a koronát, akkor világos, hogy Isten töltik ismét elveheti, s annál fogva nem nagy előny az Isten kegyelméből jogra támaszkodni. Legkeményebben nyilatkozik a „Times.“

— Párisban híre jár, hogy a francia kamarák egybehívatnak a rendes ülés tartása után a képviselőház felosztattatik. A képviselőház egybehívásának idejét jövő január 9-re teszik.

— Murat hg. és hgnő ismét nagy kegyben áll a francia udvarnál, a herczegu a császárné legmeghíttebb barátja lön.

— A belga udvar határozottan vonakodik az új olasz királyságot elismerni.

— A brüsszeli orosz követségnél nagy aggodalomban vannak a lengyel ügyek miatt, holott eddig Orlov hg. kicsinylőleg szolt rólok. Sz. Pétervárott a francia kormányt vádolják a zavarok miatt, nem mintha egyenesen igazatna, hanem mivel az emigratiót bátorítja.

— Az orosz czárt, oct. 19-re várták vissza Kaukazu utjából.

— Nápolyból, oct. 22-ről távirják: Több bourboni összeesküvés fedeztetett fel; Ottómano herczeg, s több

mások elfogattak. Hírek járnak, hogy a reactio legközelebb kísérleteket teend. Egyébiránt Nápoly nyugodt.

Ujabb. Az erdélyi kir. főkörmányszéknek az országgyűlés tárgyában tett fölterjesztését illetőleg a „P. Lloyd” bécsi levelezője oct. 22-ről írja, hogy bécsi irányadó körökben a feliratnak főleg azon megjegyzése okozott sensatiót, hogy az octroyált census által a választók száma 15,000-ről 160,000-re nő. A felíratra adandó válaszban ezen pontra nézve hír szerint körülményes felelet várható, ha ugyan nem tartandják előnyösebbnek minden magyarázatot mellőzni. Nem érdektelen tény gyanánt említi fel levelező azon körülményt is, hogy Schmidt Konrad szász collegája, Schreiber ur, szavazatával a több-éghez csatlakozott. Mindhárom okmány magyar nyelven küldetett fel, mindenik mellé a német fordítás is mellékelte.

— Zimonyi távirat szerint ő lge a károliczi szerb nemzeti congressus minden határozatát szentesíteni fogja. Három hét múlva a congressus ismét egybehívatik, midőn a legf. szentesítést hivatalos tudomásul nyeri s a vajdaság politikai és törvénykezési közigazgatása felett határozand. — Senki se feledje — mond a „Srb. Dnevnik” — hogy a nemzeti congressus kívánta vajdaság nem a Bach vajdasága. A congressus vajdasága föltételezi a magyar alkotmányt, az alkotmányos országgyűlés s Magyarország alkotmányos államrend-szerét, s ezek nélkül lényegében nem állhatna fenn.

— Az „A. A. Ztg.”-nak írják Turinből 19-ről: Min-tán Klapka tábornok Acquiaban szemlét tartott a magyar legio felett s több értekezlete volt Ricassolival és a többi olasz miniszterrel, ujra visszaindult Párisba.

— Berlin oct. 23. Az osztrák követ, gróf Károlyi vasárnap béli ünnepélyt adand, melyen leendő megjelenését a királyi pár mint bizonyost megígérte.

— Varsóból oct. 19-ről írják: A helyzet nálunk igen válságos, sholnap alkalmasint összeülközés lesz.

— Belgrád, oct. 22. A Garassanin küldetésére vonatkozó okmányok között tettek; a portávai félre-értés konstatiroztatik s ezzel együtt kijelentetik, hogy a szerb kormány szüntelen sürgetni fog.

— New-York, oct. 23. A confoederáltak hat hajója a halteras-erődöt vissza akarván foglalni, ezek közül három, jól irányzott lövések következtében, 700 emberrel elsüllyedt.

NYILTTÉR.

Tisztelt Szerkesztőség! Polgári kötelességből indulva felhíva érzem magamat a t. közönséget értesíteni a felől, miszerint én magam először epekorban, később tudgyógyuladában, s nóm gyermekszülésből eredett nyilalással összekötött szülőbetegségben és két kedves gyermekem pedig hideglelésben fet-rengve, minden keli orvosi gyógyszerelés dacára is miután ki nem menekedhettünk, végre többek ajánlatából t. Kröczer Agoston gyógyszer-tár tulajdonos ur a környékben biztos hatásának elismert Giliszta-chokoládéját használtuk, még pedig a legjobb sikerrel: mert a nélkül hogy beleim megtisztulására kellő gondot fordítottam volna, 4 szeletke csokoládé bevétele után másnap már a legjobb étvágygyal ettem, és csak nóm által történt gyelméletés után figyeltem a legközelebbi székletsemre, a mikor is egy nagy vörös mintegy $\frac{3}{4}$ hüvelyk vastagságú gilisztát láttam magamtól eltakarodni, a mit is pácikóra véve az udvaromon lévő kút meletti pocolyáscsákában megmosogatva, tokai lakos Rajli Jánosné asszony jelenlétében mühelyemből általam kihozott él s vas darakkal felboncolván abban több mint 37 darab czipő szálnál vastagabb formájú kisebb és nagyobb hosszúságú gilisztákat találtam, s mint állatorvos csak most észleltem, hogy

a giliszta emlős is, és miután ettől megszabadultam, mint egyik egy másik betegségemről menté lettem.

Igy történt nőmmel és gyermekimmel is, mert miután azok is számtalan gilisztától megtisztultak, az orvosi gyógyszerelés mellett oly soká tartott betegeskedéstől csak is azáltal menekültek meg tökéletesen.

A midőn egész családom részéről a giliszta-csokoládé fel-találójának hálás köszönetemet nyilvánítanám, kinyilatkoztatom egyszersmind részemről a t. közönség előtt, hogy mindazok, kik t. Kröczer Agoston gyógyszerész ur által feltalált. az embe-riségre nézve oly jótékony hatású giliszta-csokoládé ellen szót mernek emelni, nem az emberiség jólétéért, hanem valóságos méltelylei, mert nem azon kívánnak igyekezni, hogy betegségben sínlódó felebarátjuk mentől előbb felüdüljen, de ezen a betegség elhárítására legjobb sikerrel szolgáló, hathatos szert háttérbe szoritani törekednek.

Aldás szálljon fejére e szer feltalálójának!

Tokaj, october 13-án. 1861.

Kovács József,
kovács mester s okl. állatorvos.

Gabonaár Kolozsvártt october 24-én 1861.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 5 frt 40 kr. Elegybúza 4 frt 40 kr. Rozs 3 frt — kr. Árpa 2 frt — kr. Zab 1 frt 20 kr. Török-búza 2 frt 60 kr. Pityóka 1 frt 40 kr. Marbáhús 16 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

October 25-ikén: Nemzeti kölesön 79.50. 5% Metalliques 65.80. Bank-részvény 741.—. Hitel-részvény 177.70. Váltó Londonra 137.50. Ezüst 137.25. Arany 6.54.

October 23-dikán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar-országi 67.—. Erdélyi 64.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

NEM HIVATALOS.

(336)

Van szerencsém a t. cz. közönségnek tudomására juttatni, miszerint a „Kolozsvári Közlöny” idei september 28-ki számában hirdettet

Dittmár R. gyári lámpák

a legnagyobb választékban raktáramba megérkeztek, s meglepő jutányos áron kaphatók.

Hogy ezen lámpák csak is valódi Dittmár-féle készítmény, arról a t. cz. közönségnek kezeskedem és minden ez elleni állítást rágalmazásnak nyilvánítok.

CSAPÓ SÁNDOR.

(330)

Hirdetés.

Alólírt tisztelettel jelenti a helybeli t. cz. gazdaközönségnek, hogy Vidacs István Kolozsvári fiók-gyár-raktárába a következő gazdasági eszközök érkeztek meg, u. m. eredeti Vidacs-ekék és taligák, kétféle szeckavágók, kukorica-morzsológok, répavágók, szelelő és szóró-rosták. A szelelő és szóró-rostákat különösen ajánlom a t. cz. gazdaközönség figyelmébe, mivel munkája igen jó és szapora, egy óra alatt 50 vékát legkisebb por nélkül kiválaszt; a kukorica-morzsológ 3 ember segítségével 10 óra alatt 100 vékát fejt le; a kisebb szeckavágó 3 ember segítségével egy óra alatt 45 vékát, a nagyobbféle ugyan csak 3 ember segítségével 54 vékát lőrerőre alkalmazva pedig 85 vékát vág.

Ezeket kivül találtaknak többféle gépek u. m. kapáló, töltető, Haward féle boronák, vetőgépek sorra akár pedig szórva vetésre. A mely gépek a raktárban nem lennének, azokkal megrendelés után a pesti gyárból a legrövidebb idő alatt szolgálhatok.

Továbbá elvállalom mindenféle, akár gőzgép, akár malom javításokat. A munka jóságáról egy évig kezeskedem.

Lakásom: kül-monostorutcz. ban 89. sz. alatt.

Vidacs István fiók-gyár vezetője
Baris József, gépész.

(2—4)

(338)

ELADÓ BIRTOK.

Mező-Szengyelben egy tagban 230 hold lankás kaszáló és szántóföld; 140 veder bort termő szőlő; erdő és regale; egy a hozzá tartozó keménytelki rész is.

Mező-Szakálban 325 hold szántó és kaszáló; 10 holdas belső telek; szálas erdő; 170 frtot jövedelmező regale. — A tagosítási munkálatok megkezdvők és rövid időn a kihasítás is meg fog történni.

Mindkét birtok-rész külön is eladódik. Értekezhetni bővebben tulajdonos Betegh Kelemennel F. Örben, vagy Nalácz Farkas úrnál Kolozsvártt.

(2—3)

STEIN JÁNOS

Könyvtárusnál Kolozsvártt kapható:

Erdély története 1848--49-ben.

Irta Kővári László. Ára 2 frt.

Alkotmányos nagy naptár

1862-dik évre. Ára 1 frt 50 kr.

Erdélyi képes naptár

1862-dik évre. Ára 25 kr.

Hétfejű sárkány

Humoristicus naptár 1862-re, Erdőd-től. Ára 80 kr.

Kipfelhauser naptára

Szerkeszté a Bolond Miska hetilap szerkesztője. Ára 80 kr. o. é.

Protestáns képes naptár

1862-dik közönséges évre. Ára 50 kr.

Lidércz naptár,

rém-történetek, lélek-jelenések, bűn-esetek. csodálatos tünemények, tündér-regék, vadász- és úti-kalandok, Ára 60 kr.

Bolond Miska naptára.

Ára 80 kr.

István bácsi naptára.

Ára 50 kr.

Emich G. Nagy képes naptára 1862-re.

Ára 1 frt 20 kr.

(68)

26. 10. 1861.

(9—9)

A kir. főorvosi választmány véleményes ajánlatára helybenhagyott a magas bajor kir. miniszterium által.

Porosz királyi
DOCTOR

kerületi főorvos
KOCH

NÖVÉNY-

CZUKORKAI

jónak bizonyult — miot leghiteles bizonyítványok által igazoltatik. — s a mely a legjel-ső legalkalmasabb növény- és plántanvedyek dustartalnu alkatrészeikből van készítve — ugy adult mint az átmenő meghűtési-közhőgéseknél, nátha, rekedtség, nehezenlehelés, nyál-g, kásodás, fuladozás és egyéb hurutos bajokban. minthogy mind ezen esetekben enyhítőleg, osillapítólag, és különösen jötevéleg hat a fölizgatott lélekzáműszerekre, a köpést igen meg-könnyíti, és enyhén tápláló s erősítő alkatrészei által az elérékenyült takonyhártyákat ismét megerősíti.

Hogy a tévedéseknek eleje vétéssék: mindenestre figyelni kell, hogy Dr. KOCH jegesített növényczukorkái csak huzukó és kerekded bélyeggel ellátott eredeti katu-lyakba — 35 kr és 70 új kr-jaival — vannak rakva és hogy azok valódiilag csupán csak a kö-vetkező helyeken kaphatók:

Kolozsvártt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Besz-terczén: Kelp Ferenc és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Dévén: Büchler A. Enyeden: Bisztritsányi A. Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszegben: Mátéfi Béla gyógyszer; Károly-Fejérvártt: Rusz János; Köhalmában: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelytől: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvártt: Misselbacher fia és Teutsch; Sz.-Ujvártt: Placintár és fia gyógyszer; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsi-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelytől: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredán: Gozsy A. Sz.-Somlyón: Ruszka Ignác; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff G.